

Dům a osada starších PP (Lovčičky)

Dějiny bádání:

- Neuspokojivý stav, vypovídací schopnost má jen pár nalezišť. Ty většinou obsahují jen běžné sídlištní jámy a hliníky, příp. jednotlivé kúlové jamky. Sídliště mezi Borkovany a Těšany, Brno-Starý Lískovec. Brno-Medlánky – dva rekonstruovatelné kúlové domy
- Lovčičky – výjimka, plošný odkryv necelé třetiny předpokládané plochy sídliště (48 půdorysů kúlových staveb, výzkum 1962-1971 (Řihovský)

Poloha

- okres Vyškov, trať Žleby, nadmořská výška 250-260 m n.m., původní rozloha asi 4 ha.
- osada na mírném svahu klesajícím severovýchodním směrem k potoku
- pohřebiště nad osadou na vrcholu vyvýšeniny.

Časové zařazení

- datace na základě keramiky, kostěným, parohovým, kamenným a bronzovým předmětům do staršího eneolitu (10 jam KNP), starší doby bronzové (25 jam se šesti pohřby ÚK) a do mladší doby bronzové (295 jam velatické fáze SDPP)
- Datace PP: Hmotná kultura zastoupena od staršího přes střední až po mladší stupeň velatické fáze SDPP. Přímý doklad dlouhodobějšího fungování sídliště: časté zdvojení jamek, velký počet zásobních sklípků i superpozice některých staveb

Tvar a velikost domů

- dochované kúlové jamky nám umožňují rekonstruovat půdorysy aspoň části staveb, také technologii stavby stěn, často i způsoby přestřešení. Půdorysy mají pravidelný obdélný nebo čtvercový tvar, a rozlohu od 7,3 m² do 187,1m².
- Podle rozdílné stavební techniky stěn se všech 48 staveb dá rozdělit do čtyř kategorií:
  1. půdorysy s pravidelnými velkými rozestupy větších kúlových jamek
    - o rozestupy průměrně 225 cm
    - o nejpočetnější
    - o např. půdorysy G, D, P, AN – bez řady kúlových jamek probíhající v delší ose středem domu
    - o K, L – s řadou kúlových jamek uprostřed
    - o J, R - megarón
  2. půdorysy s pravidelnými a méně pravidelnými malými rozestupy větších kúlových jamek
    - o průměrně 95 cm
    - o U, X, W
    - o E – rozloha 144,5 m²
  3. půdorysy s menšími i většími rozestupy drobnějších kúlových jamek
    - o AB, AV, AS
    - o Lehčí konstrukce naznačuje speciální funkci
  4. půdorys vymezený ze tří stran základovým žlábkem (AF)

Stěny

- Rozdílné vzdálenosti kúlových jamek – dva systémy konstrukce stěn:
  - o přitesané konce vodorovných klád zasunovaly do svislých žlábků v nosných sloupech – mazanice s otisky kulatiny nebo přitesávaného dřeva (domy 1. skupiny stavební techniky stěn)
  - o lehčí stavba stěn – mazanice s otisky proutí – domy 2. (malé mezery mezi kúly) a 3. (slabé kúly) skupiny.

Střecha

- Střecha byla pravděpodobně dvouspádová sedlová se štíty na protilehlých kratších stěnách
- řada kúlových jamek probíhající v delší ose středem domu – sloupy zřejmě nesly vodorovnou kládu hřebene střechy

- způsob zastřešení nejasný u domů 3. skupiny – díky slabým kůlům a větší velikosti staveb je předpoklad, že střechu neměly, ale existence středové řady kůlových jamek podporuje existenci střechy u těchto staveb

Rozmístění domů na ploše sídliště

- nemohou být spolehlivé závěry (necelá jedna třetina odkryté plochy, v JV části překrytí sídliště ze tří pravěkých období)
- Stavba domů neprobíhala živelně, byl v tom určitý systém, ten je patrný v uspořádání domů okolo volnějšího prostranství, ve středu prostranství stála stavba E. Určitou úlohu mohly hrát i pruhy tmavě rezavě hnědé sprašové hlíny – mohly to být určité komunikace, které mohly oddělovat větší seskupení domů.
- Menší skupinky – přítomnost domků různých typů v jedné skupince se dá vysvětlit odlišným funkčním zaměřením. Příkladem takového dvorcového seskupení jsou např. domy G, H, J, někdy označované jako offener Ringhoff, pravděpodobný předchůdce pozdějších halštatských dvorců.
- Také zde byly dvojdomky – D-S, AD-AE, M-AZ

Prameny:

ŘÍHOVSKÝ, J. 1982: Hospodářský a společenský život velatické osady v Lovčičkách, Památky archeologické 73/1, 5-56.

ŘÍHOVSKÝ, J. 1986: Nález velatických domů v Brně-Medlánkách, Archeologické rozhledy 38, 62-65.